

SCHOOL VOORBEELD

Onderzoek naar scholenbouw in Groningen

Dit is Schoolvoorbeeld

Schoolvoorbeeld is een manifestatie met bijeenkomsten, onderzoeken en discussies over de beste schoolgebouwen voor PO, VO en SO. Deze gebouwen worden gefinancierd door de gemeente.

Waarom?

Een grote impuls in schoolgebouwen

Aanleiding is de 400 miljoen euro [tot 2050 gaat het zelfs om 2 miljard euro] die de gemeente Groningen de komende jaren investeert in het vernieuwen en verbeteren van schoolgebouwen in het primair, voortgezet en speciaal onderwijs.

Kwaliteit maken

We willen dat dit geld goed terecht komt zodat er hele goede schoolgebouwen komen waar we heel lang plezier van hebben.

Wat moeten we daarvoor doen? Wat hebben we nodig?

Wat gebeurt er in onderwijsland?

En **hoe** gaan we dit doen?

Onderwijs

Donderdag 4 februari 2021

NRC

HANDELSBLAD

Conflict
Ahold Delhaize houdt
beoogd topvrouw HEMA
Saskia Egas Reparaz
aan concurrentiebeding
Economie E2

ALGEMEEN HANDELSBLAD (320) EN NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT (384)

nrc.nl

JAARGANG 50, NO 136

PRIJS €3,70

Statiegeld
In 2023 betaalt je
15 cent extra voor
een blikje drinken

Economie E1

Tom Lanoye
Wat er met
Nederland
aan de hand is...

Opinie B-19

Coronabeleid
Waarom we niets
meer van het
Red Team horen

Binnenland D

Foo Fighters
Nieuw album
is funky en vrolijk!

Cultuurel Supplement C4-5

SCHOLEN WEER OPEN

Basisscholen: regels overvallen ons

In West-Brabant blijven zo'n dertig basisscholen maandag nog dicht. Het moet eerst 'veilig, verantwoord en uitvoerbaar' zijn.

Door een redacteur
Mandy Fij

AMSTERDAM Bij leerkrachten, ouders en onderwijsinstanties wordt er onrust en onduidelijkheid over het heropenen van de basisscholen, komende maandag. Het ministerie van Onderwijs heeft te laat duidelijkheid gegeven over de precieze regels die scholen moeten toepassen, zegt de VVD, de vereniging van basisschoolleerkrachten.

Eenkel scholen betonen voorwoord wijzen dat zij maandag nog niet open zullen gaan. In West-Brabant houden zo'n dertig basisscholen van de organisatie Levens Peperijn hun deuren maandag gesloten. Nijlt uit een brief aan de ouders. De organisatie, met ook een school in Dordrecht, wil pas opengeven als dat 'veilig, verantwoord en uitvoerbaar' kan gebeuren.

Waarom verzuimde het ministerie van Onderwijs gedetailleerde adviezen aan de scholen - een document van 5 pagina's. Dat komt be-

veelgen over de document met aanwijzingen van 25 kantjes. Kinderen in groep 1 en 2 moeten binnen het klaslokaal een mondkapje dragen, als het niet kan uit de buurt te blijven van kinderen uit andere groepen, luidt het 'dringende advies'.

Groepje van vijf

Ook moeten alle kinderen in de klas volgen de adviezen van het ministerie in groepen van maximaal vijf kinderen. Als er een besmetting in de klas is, moeten alleen drie kinderen in quarantaine. Het ministerie noemt dit advies over van het Duitse Ministerie van Onderwijs, dat het gebruik van kleinere groepen aanbeveelt.

Eerder deze week werd bekend dat kinderen met corona-gedetecteerde klassen, zoals novervolledig de benaming, naar huis moesten. Als het kind besmet is, moeten alle kinderen die nauw contact hebben gehad met dat kind vijf dagen in quarantaine. Daarna mogen ze, na een positieve test, weer naar school. Als ouders hun

kind niet willen testen, blijft het kind vijf dagen extra in quarantaine.

Scholen moeten verder gaan werken met verschillende begin- en eindtijden, en samen buiten spelen wordt zoveel mogelijk beperkt.

Scholen mogen afwijken van de adviezen, maar dit vergroot het risico op besmetting. Daar worden ze mee.

Ik moet alles ompoelen en heb echt meer tijd nodig

Gerard Smitsers schoolleider

Waarom maakten de GGD Rotterdam-Rijnmond en het Erasmus MC, na een grondig onderzoek in de gemeente Langeraad, bekend dat kinderen die besmet werden met de Britse variant van het coronavirus van elke klas klas overwaken dan bij de klassieke variant. Ook kinderen die Britse variant 'iets mak-

kelijker' te verspreiden. Kinderen zijn al veel vaker onder toezicht dan hang zijn al bereikt te worden met het coronavirus.

Voorzitter van de VVD-raad, Rinda den Bieman, laat in een reactie weten dat het 'erg vervelend' is dat de richtlijnen in laat bekend zijn geweest. Daar staat tegenover dat scholen de laatste twee dagen niet verplicht zijn thuisblijfsadviezen te geven, en dat ze zich beter kunnen voorbereiden op de heropening maandag, zo staat in een brief van demissionair minister Arie Slob (Onderwijs, VVD) aan scholen, ingezonden door NRC.

Voor alle dringende adviezen geldt, zo zegt Den Bieman. 'Als het niet gaat, dan gaat het niet'. Dit bevestigt het ministerie. Het kan bijvoorbeeld zo zijn dat de klassikaal van de school te klein zijn.

Tech houdt de Oude Brabantse basisschool Hout bij in de gemeente Bladert - maandag de deuren gesloten. De school geeft normaliter les

aan gemengde groepen leerlingen van verschillende klassen. Bij de les reizen zitten de kinderen met andere klasgenoten in de groep dan met taal, zo zegt directeur Gerard Smitsers. 'Ik moet alles ompoelen en heb echt meer tijd nodig het onderwijs openstellen in de richting'.

Wim Daniels (in een dag)

9°C

In de huidige situatie
kan op een heel
hogere temperatuur
in de middag

Ik Inhoud

Opinie E1 | Cultuur C1-3 | Calsten
C2 | The 22 | Economie E1-2
Middelen (B-9) | Sport E1-2

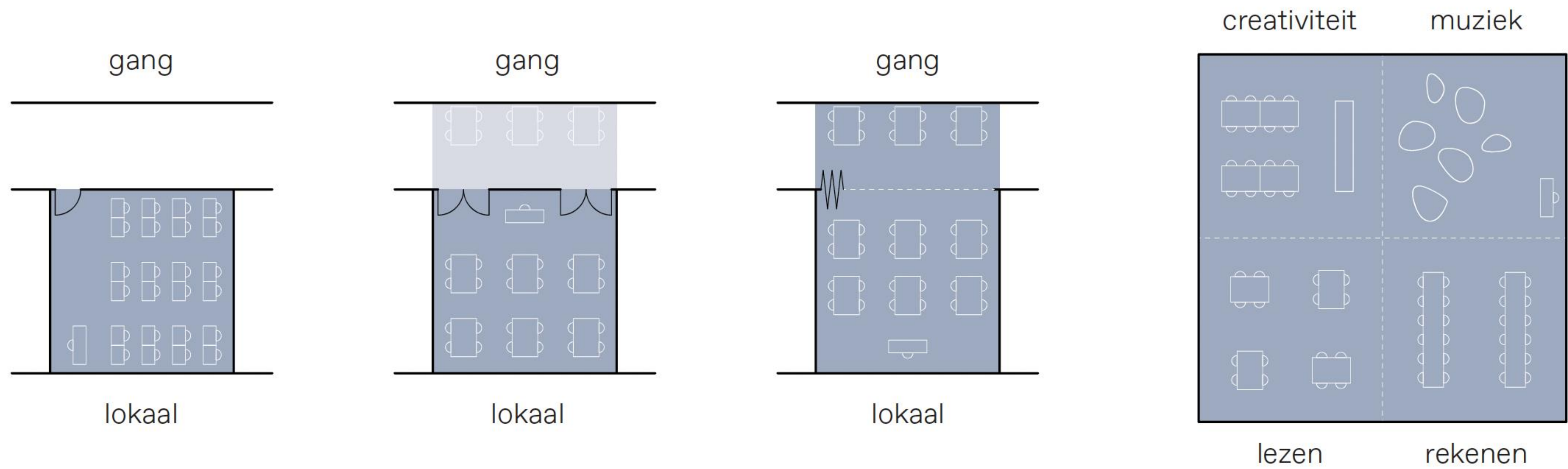
Gezorginformatie

nrc.nl/advies | 088 572 0572
nrc.nl/advies | 088 572 0572

Lees NRC ook online

Zo geregel
Ga naar nrc.nl/activer

Het onderwijs is in beweging...

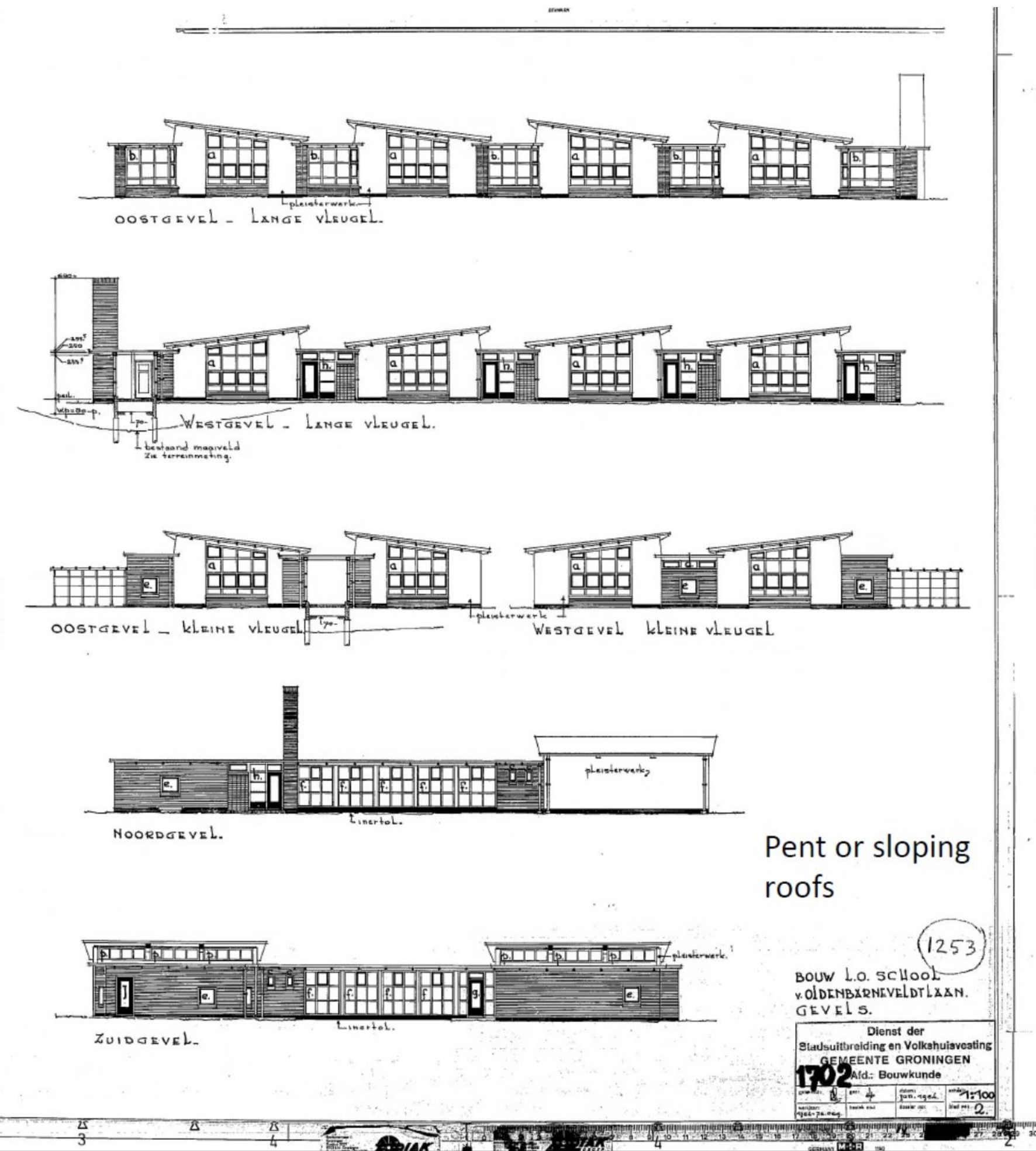
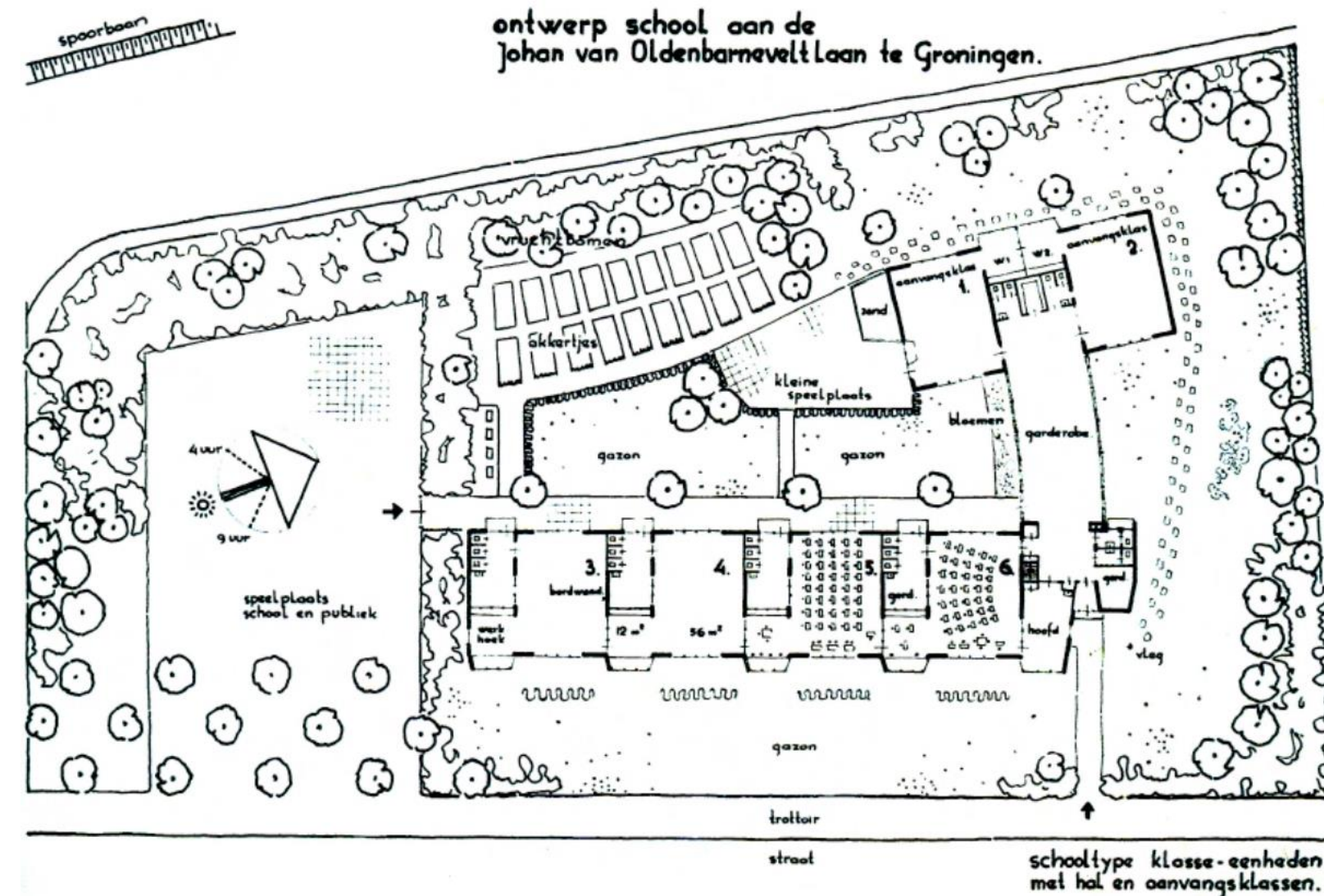
Een schoolgebouw in Nederland is gemiddeld 69 jaar oud

Groningen heeft een hele goede geschiedenis van scholenbouw

Simon van Hasseltschool,
Reitdiepcollege (RM, 1926)
S.J. Bouma
Heesterpoort 1/Zaagmuldersweg
Nu: Wijkcentrum Oosterpark

J.A. Mulock Houwer - Siebe Jan Bouma - Jaap Wilhelm

Mulock Houwers scholen staan overal in de gemeente

Een lokaal van Wilhelm

De beroemde Vensterschool in de Grunobuurt van Siebe Jan Bouma

De van Houtenschool aan het Pioenpark, ook een parel van Siebe Jan Bouma

Maar als ik door Groningen loop, zie ik ook dit...

De Wingerd SVO aan de Verbetering

OBS Joseph Haydn met een stevig hek

De Bladergroenschool met een zeer stenige omgeving

Zo kan het ook!

Zo kan het ook!

En met voorbeelden van buiten Groningen:

Wat hebben we gedaan?

De opzet van de manifestatie

Thema's

Programma

Verbinding

identiteit

De lopende casussen

Het beste gebouw

Bisschop Bekkers
VO school
Paddepoel
NOAHH

Suikerzijde 1e
PO school
Suikerzijde
Architect

IKC Meeroevers
PO school
Meeroevers
ZOETMULDER

Bladergroenschool
SO school
Laan Corpus den Hoorn
Mevrouw Meijer

De Wegwijzer
VO school
Selwerd
Yvonne ??

De locatiestudies

De beste plek

Buijum
Alle PO scholen

Parcival
VO school

Widarschool (PO)

Augustinus
VO school

Erasmusschool
VSO school

Gomarus
VO

NoorderBasis - Gr. West
PO scholen
De Steiger en Rehoboth

De twee in de toekomst

Durven dromen

EKZ/Meerstad
VO school
Locatie/buurt
Architect

Suikerzijde 2e
VO school
Locatie/buurt
Architect

Cultuurhistorisch onderzoek

- ✓ Overzicht kennis en kunde scholenbouw in Groningen
- ✓ Wat nemen we mee voor de toekomst?

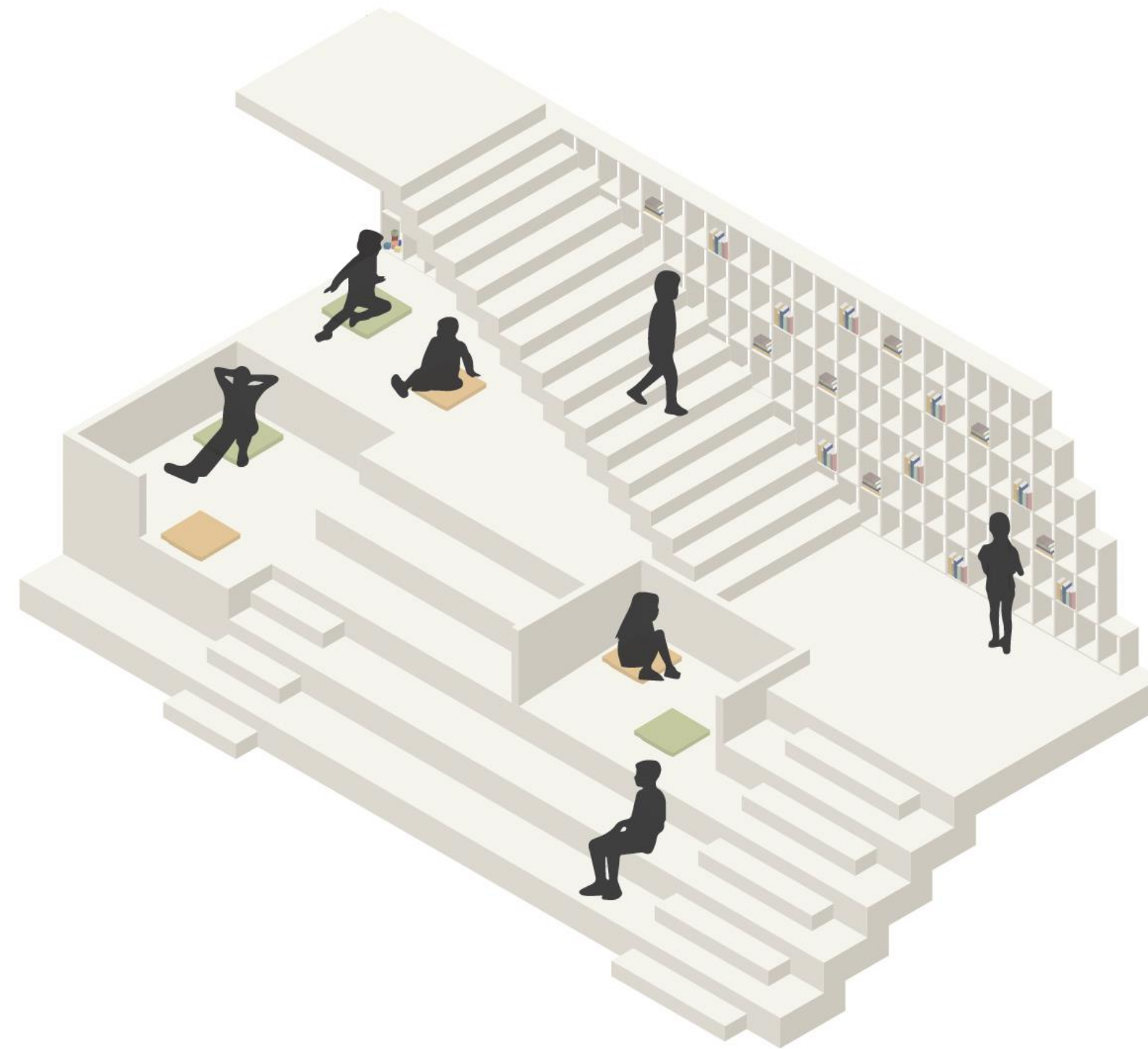
Helen Parkhurst (Dalton)

Maria Montessori

5 nieuwe scholen op de tekentafel

- ✓ Meegesproken
- ✓ Nieuwe aanpak getest
- ✓ Kwaliteitsverbetering

Bisschop Bekkers
VO school
Paddepoel
NOAHH

Suikerzijde 1e
PO school
Suikerzijde
Architect

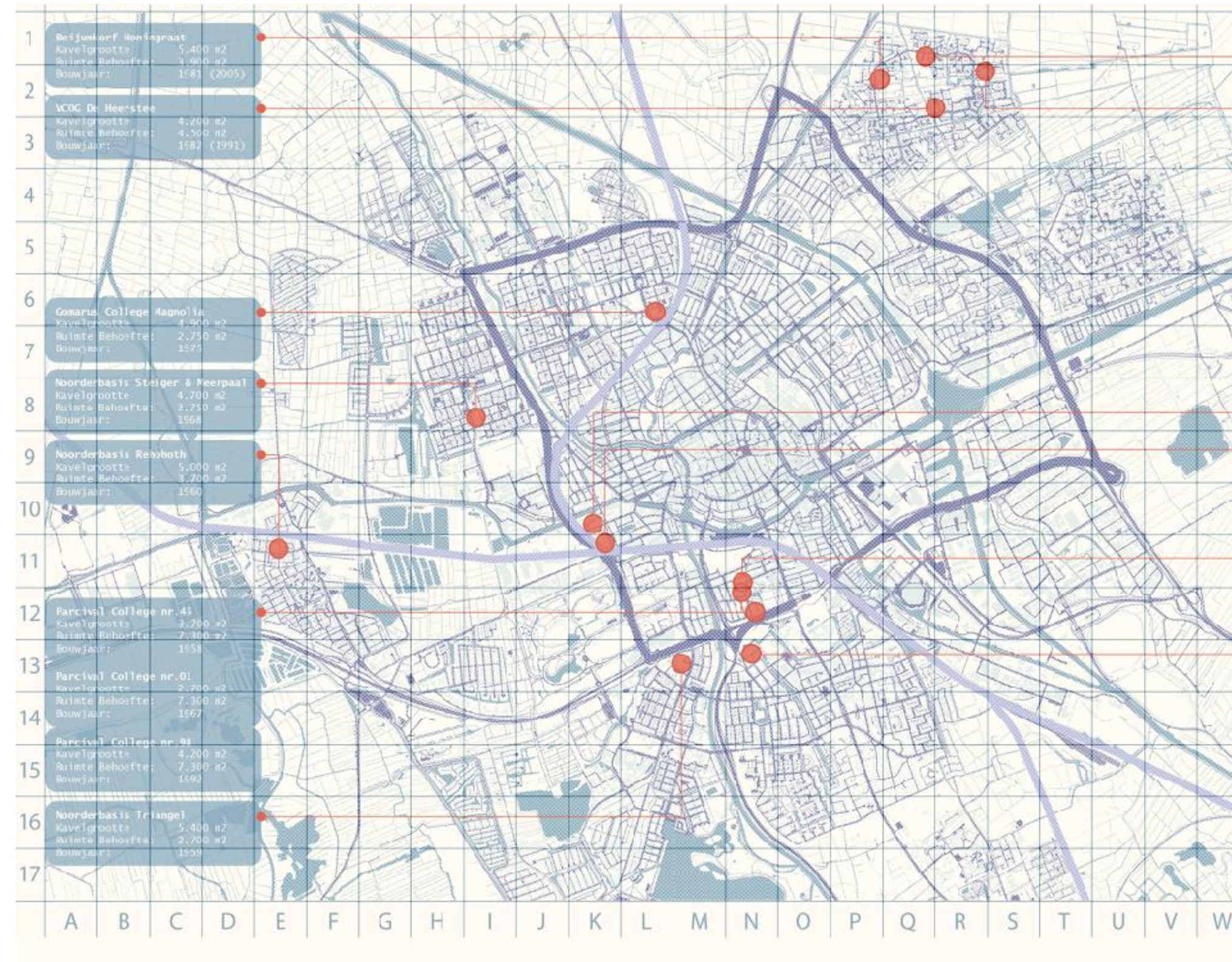
IKC Meeroevers
PO school
Meeroevers
ZOETMULDER

Bladergroenschool
SO school
Laan Corpus den Hoorn
Mevrouw Meijer

De Wegwijzer
VO school
Selwerd
Yvonne ??

Locatiestudies

- ✓ 6 studies
- ✓ 6 architecten
- ✓ Verkenning mogelijke locaties
- ✓ Opgeleverd in dec. 2024

Parcival College (VO)
Korteknie Stuhlmacher Architecten

CSG Augustinus (VO)
SVP

Gomarus College (VO)
BDG Architecten

Scholen Beijum (PO)
Frencken Scholl Architecten

Noorderbasis (PO)
Studio Nuy van Noort

Erasmusschool (SO)
BRIQUE Architecten

Onderzoeken

Droomscholen

- ✓ Nieuwe schoollocaties in Meerstad en Suiker
- ✓ Studenten van Academie van Bouwkunst en Academie Minerva
- ✓ Opgeleverd juni 2024

Participeren

Leerling aan het woord

- ✓ Hoe ziet jouw droomschool eruit?
- ✓ Forum Groningen, PO Beijum en SO Beijum

Participeren

Let's Gro

- ✓ 2023 en 2024 Lezingen
- ✓ Talkshow: een groen en openbaar schoolplein
- ✓ Tentoonstelling: droomscholen

Participeren

Publieks gesprekken

- ✓ Platform GRAS
- ✓ 3 publieksgesprekken
- ✓ Terug te luisteren als podcast

Verdieping

Verdiepende gesprekken

- ✓ Met schoolbesturen en gemeente de diepte in op 4 thema's

Landschappelijke verbinding
Verlengde schooldag
Spreiding van scholen
Flexibel schoolgebouw

Eerste bevindingen

Aanbevelingen

- Schaal van het schoolgebouw
- Schaal van de wijk
- Schaal van de stad (gemeente)
- Samenwerken

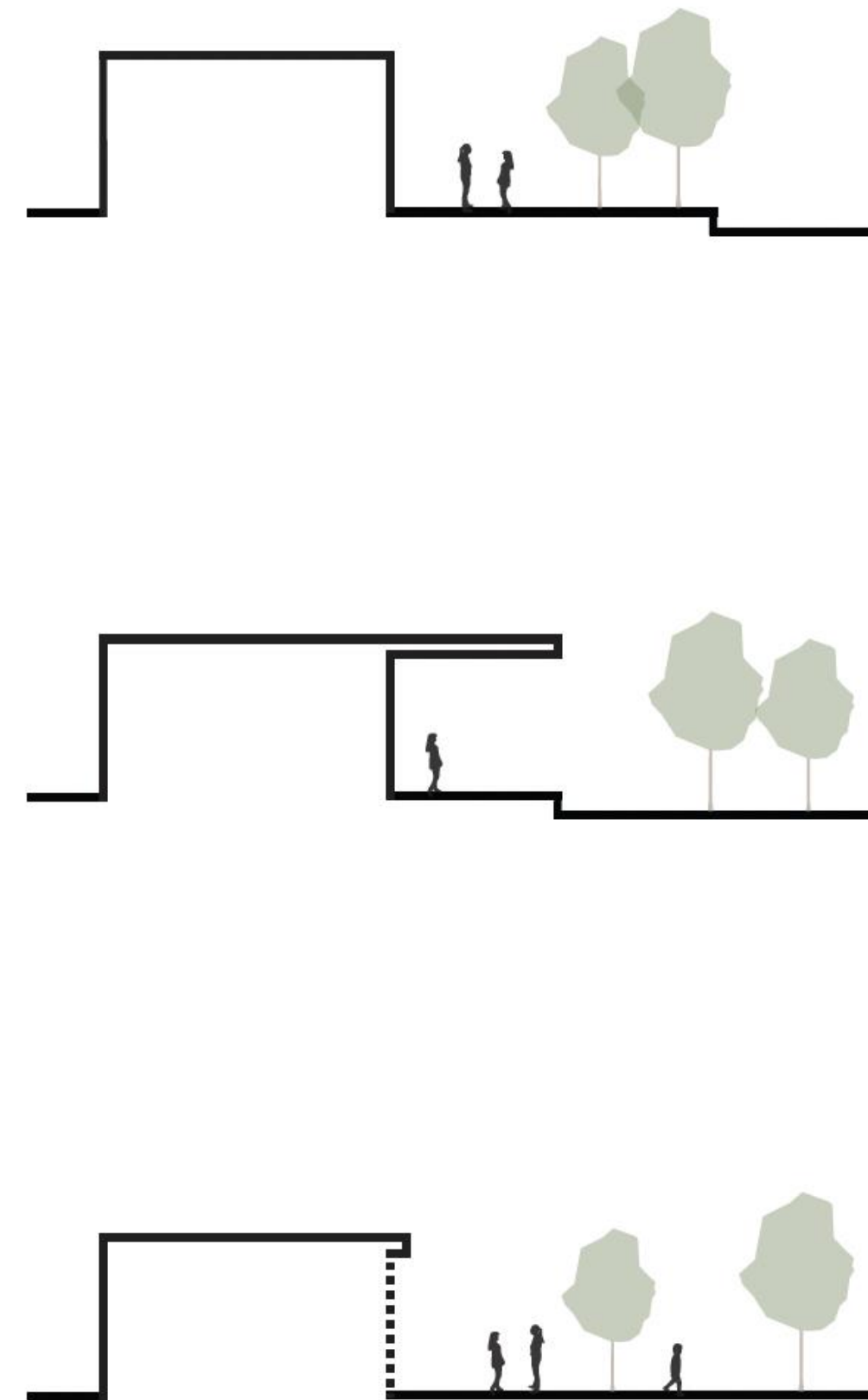
Schaal van het schoolgebouw

- Ontwerp
- Duurzaamheid
- Techniek

Een uitnodigende school

Je wordt naar binnen getrokken als je er langs loopt. Als je binnen bent is het makkelijk om naar buiten te gaan om te spelen.

Een school is transparant en je kan goed naar binnen kijken.

Een uniek gebouw

De schoolgebouwen zijn ontworpen voor de bijzondere plek waar ze staan en ze vallen op.

Blend in and be special.

De entree is prominent en uitnodigend.

Schaal van het kind

In het ontwerp wordt rekening gehouden met de schaal van het kind. Zowel binnen als buiten.

VO-PO-SO hebben een eigen schaal.

Vakmanschap

De schoolgebouwen zijn ontworpen en gemaakt met vakmanschap. Ze worden mooi oud en gaan lang mee.

Groningse Trots

De schoolgebouwen zijn ontworpen en gemaakt met vakmanschap. Ze worden mooi oud en gaan lang mee.

Binnen is het huiselijk en geborgen

Kinderen voelen zich hier thuis en er zijn ook plekken waar je kan chillen en even tot rust kan komen.

Groen is gezond

Groen is binnen en buiten en onderdeel van het schoolgebouw. Geef de scholen een groene voor- en achtertuin.

Bouw natuurinclusief en klimaatadaptief.

Maak de scholen niet grootschalig

Maak geen hele grote scholen.
Denk aan de schaal van het kind.
Hele grote scholen vragen ook veel parkeren en fietsenstallingen en hebben een grote impact op de wijk.

SO-VO-PO hebben hun eigen

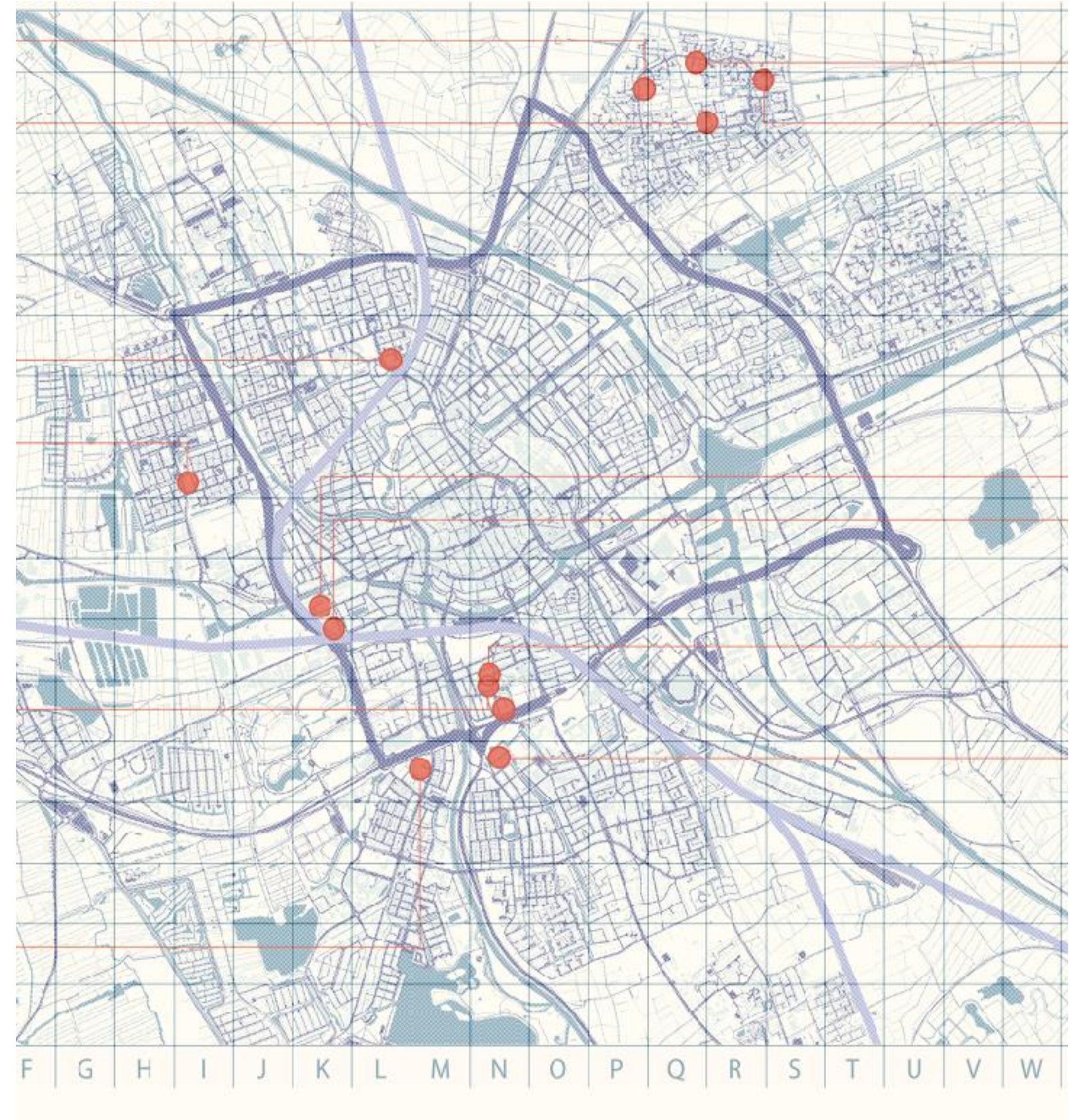
Moeten we wel grote MFA's of Vensterscholen blijven bouwen?

Veel gebruikers samen leidt vaak tot een heel groot gebouw. Beheer wordt hierdoor lastig en deze gebouwen zuigen ook alle levendigheid op uit de buurt. Ook de identiteit van de gebruikers wordt minder zichtbaar.

Groei mag geen doel zijn

Het leerlingenaantal in de gemeente Groningen blijft stabiel in de toekomst. Als een school groeit dan gaat dat altijd ten koste van een andere school.

Maak monumenten van de toekomst

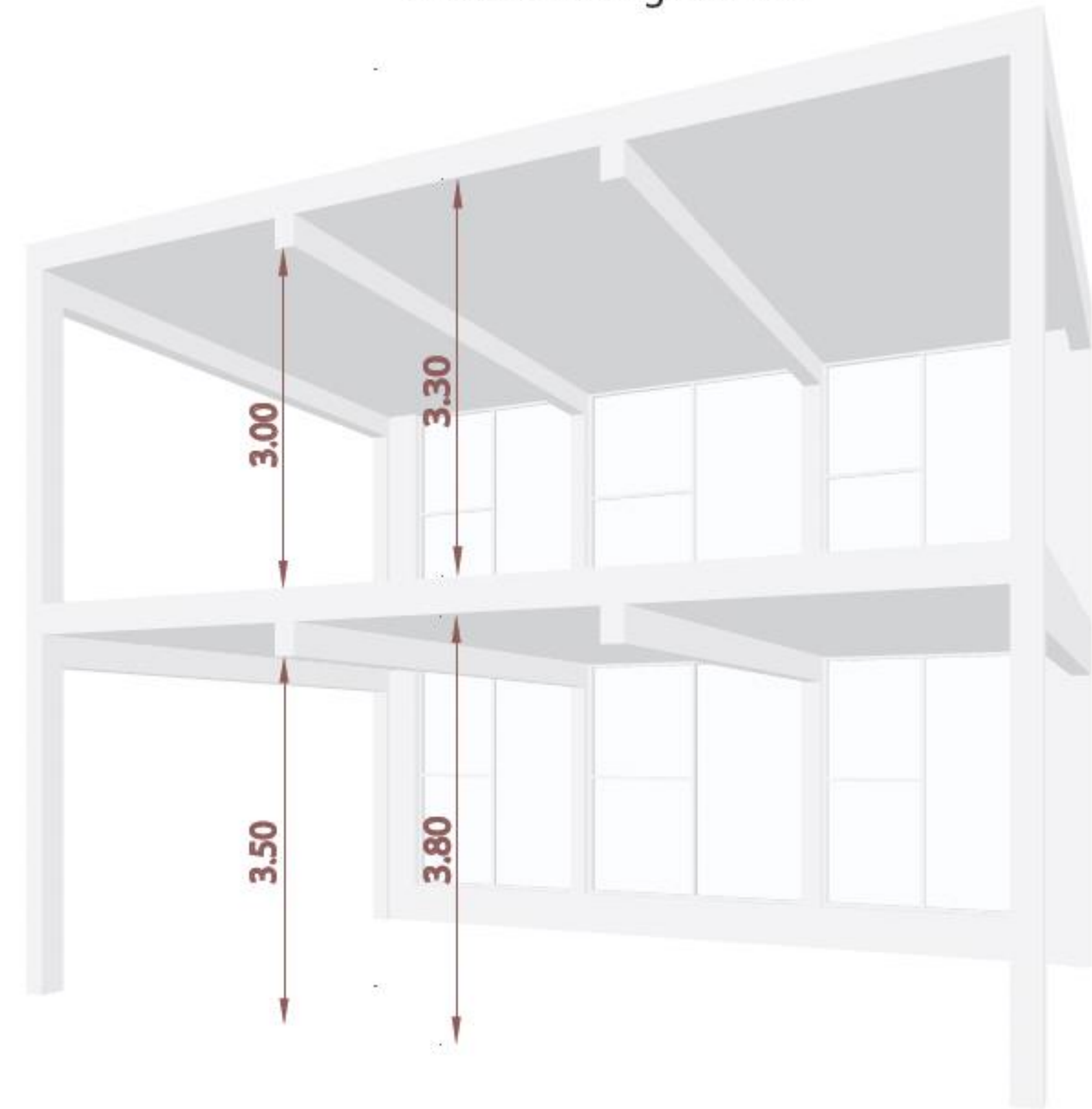
Het oudste gebouw in Groningen is het meest duurzame gebouw. Zorg dat onze nieuwe gebouwen ook heel lang mee gaan. Bouw voor minimaal 100 jaar.

Zorg dat we in de toekomst niet meer slopen

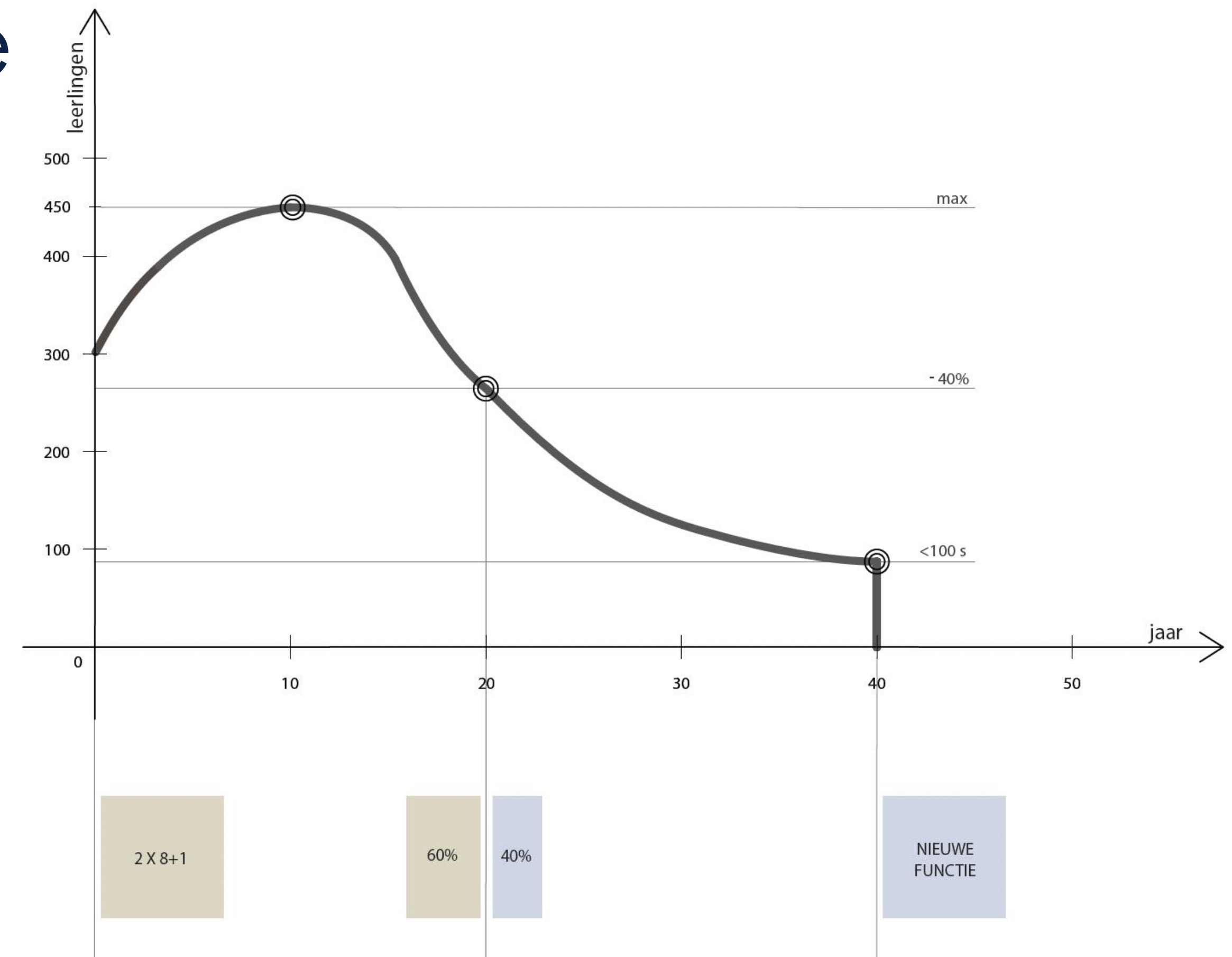
Probeer oude schoolgebouwen te renoveren of geef ze een nieuwe functie zoals wonen. Onderzoek welke delen wel en welke delen je niet gaat slopen. Als nieuwbouw toch de beste oplossing is, zorg dan dat deze in de toekomst niet gesloopt wordt.

Minimale hoogte casco

Bouw adaptieve gebouwe

Zorg dat je onderdelen van het gebouw die minder lang meegaan eenvoudig kan vervangen, waarbij de constructie van het gebouw 200 jaar mee kan gaan, zowel technisch als in aanpasbaarheid.

Verlaag CO2 materiaalgebruik

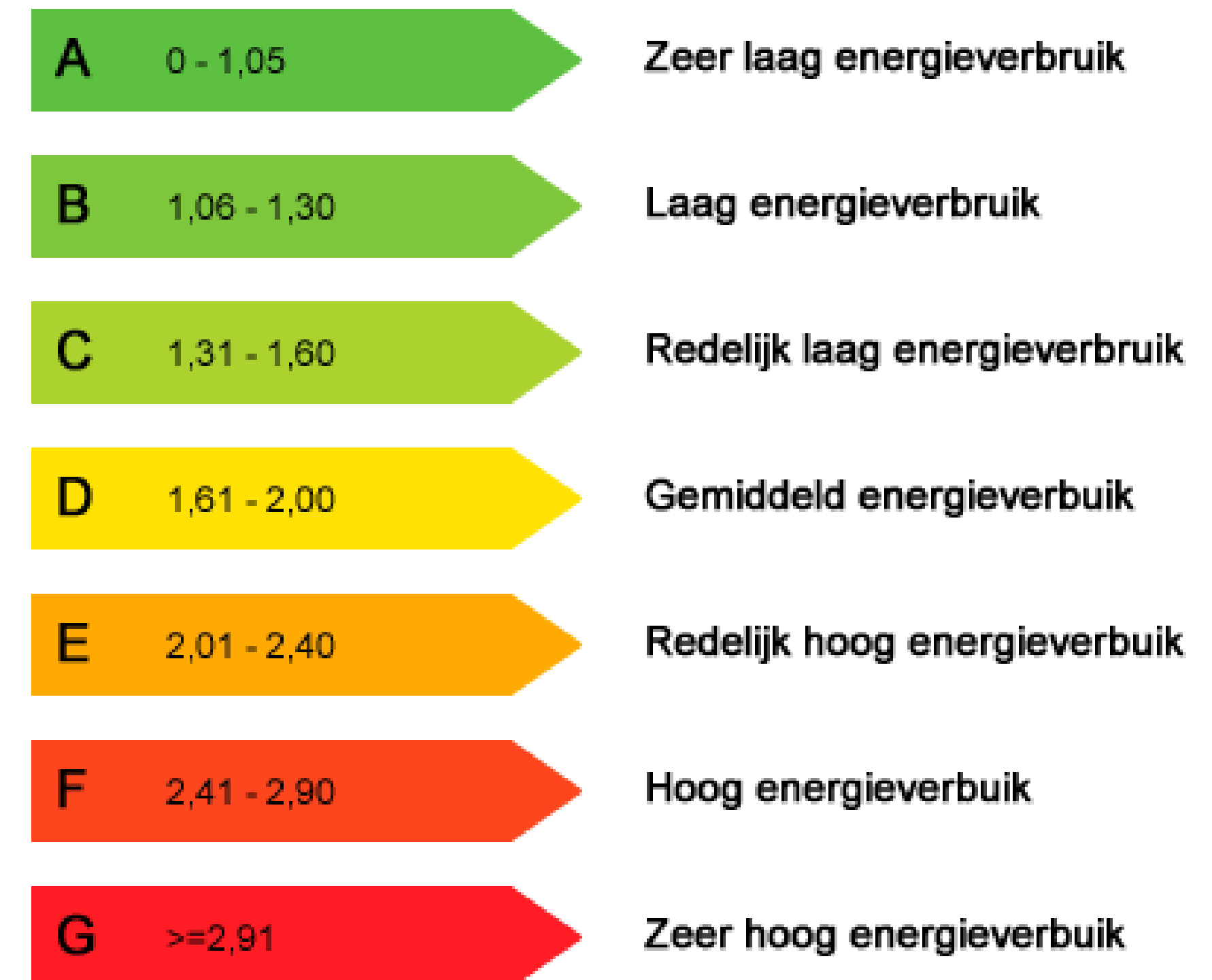
Bouw met een laag CO2 materiaalgebruik zoals bouwen met hout, biobased materialen en minimaal gebruik van beton, staal, aluminium en materialen die worden gemaakt met fossiele brandstoffen.

Maak gebouwen energieneutraal

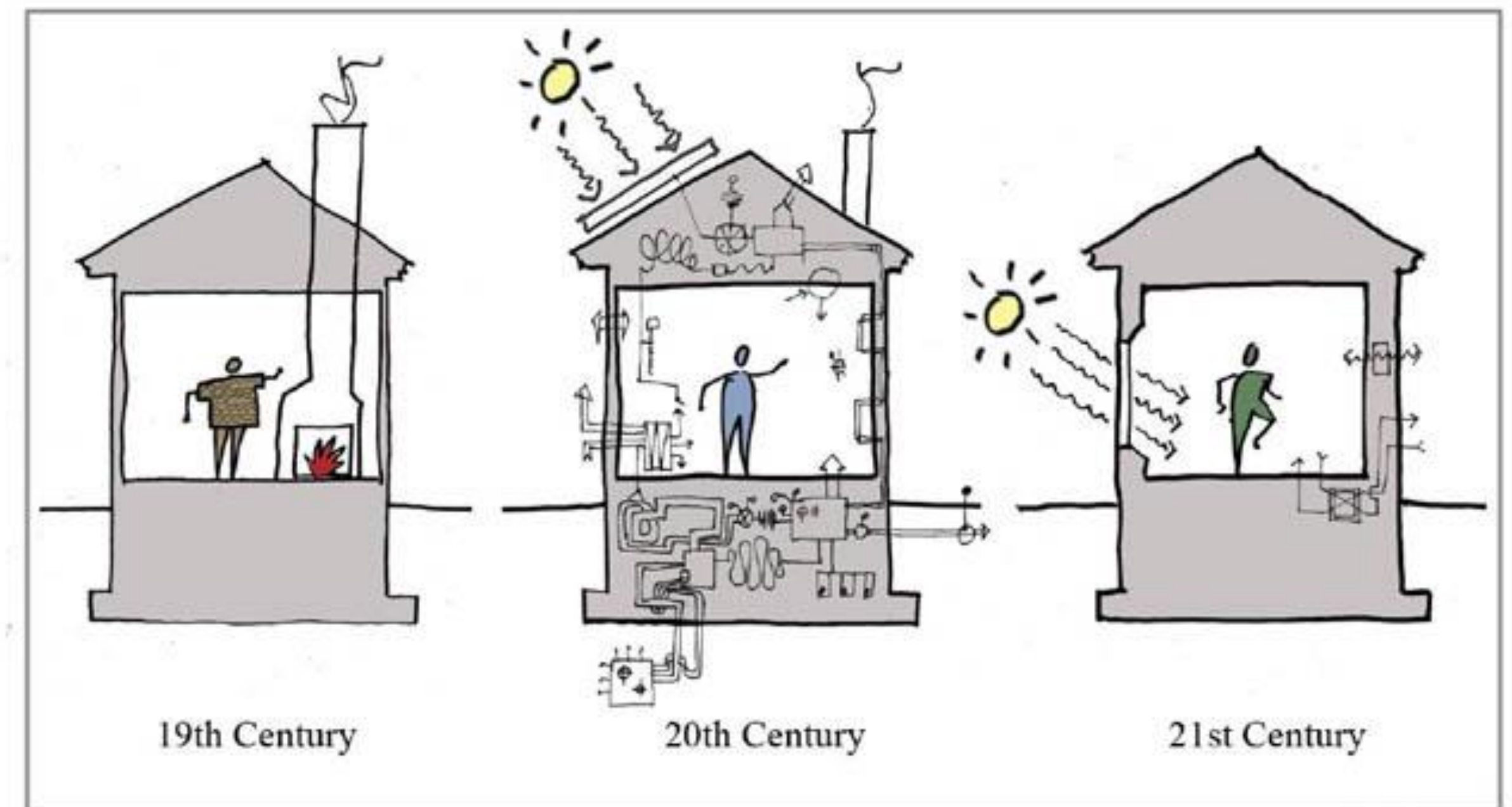
Zorg ervoor dat het gebouw zo weinig mogelijk energie gebruikt en compenseer dat met duurzame energieopwekking. Dit helpt ook tegen netcongestie.

Netcongestie vormt fors aandachtspunt

Bouw bewuster met installaties

Installaties kosten veel energie, er zitten veel niet duurzame materialen in en ze gaan niet lang mee. Bouw passieve scholen met goede vaste zonwering, op de juiste orientatie en denk na over zoneringen van comfort.

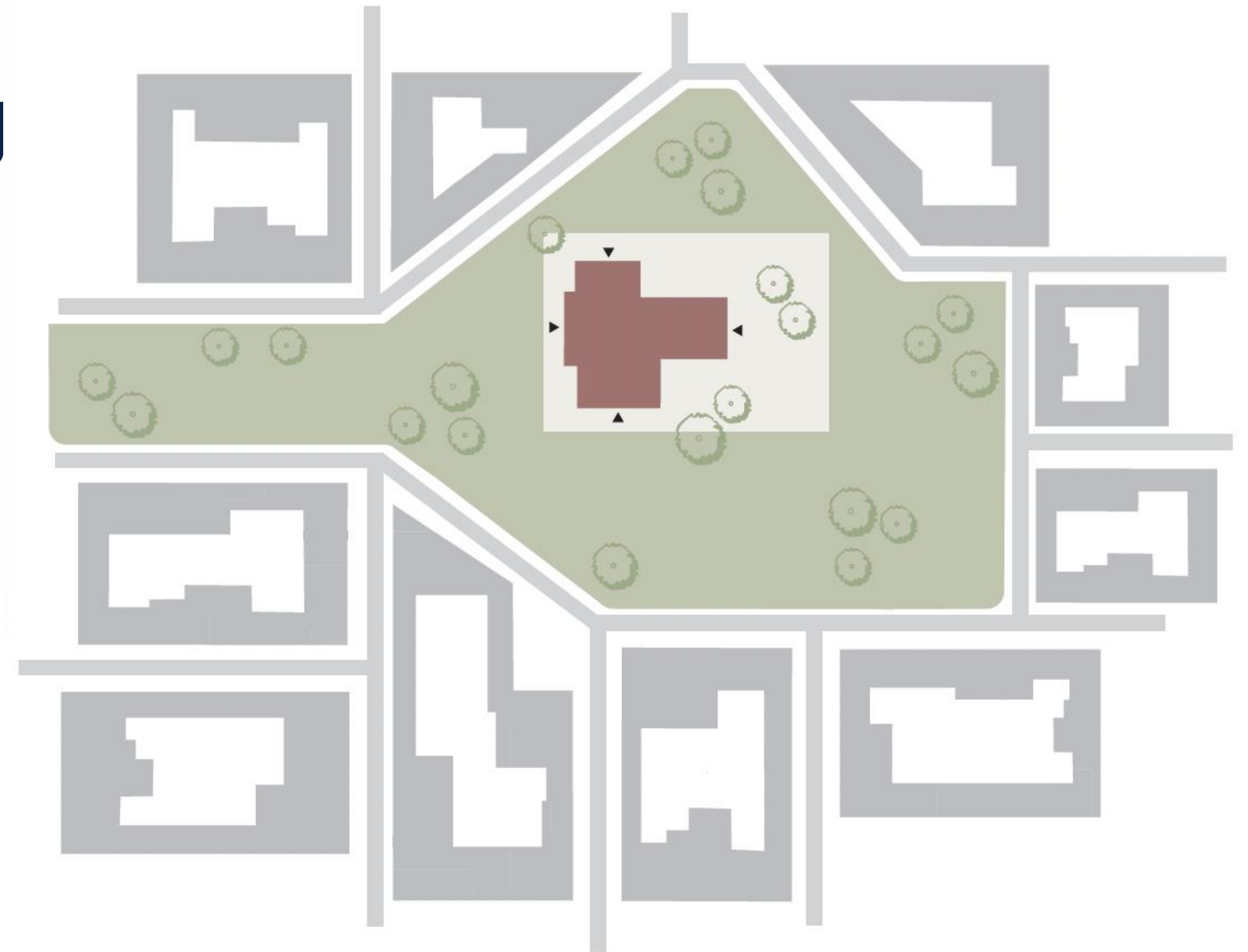

De schaal van de wijk

- Schoolgrootte
- Wederkerigheid
- Buitenruimte

Scholen vragen om een andere plek dan woning

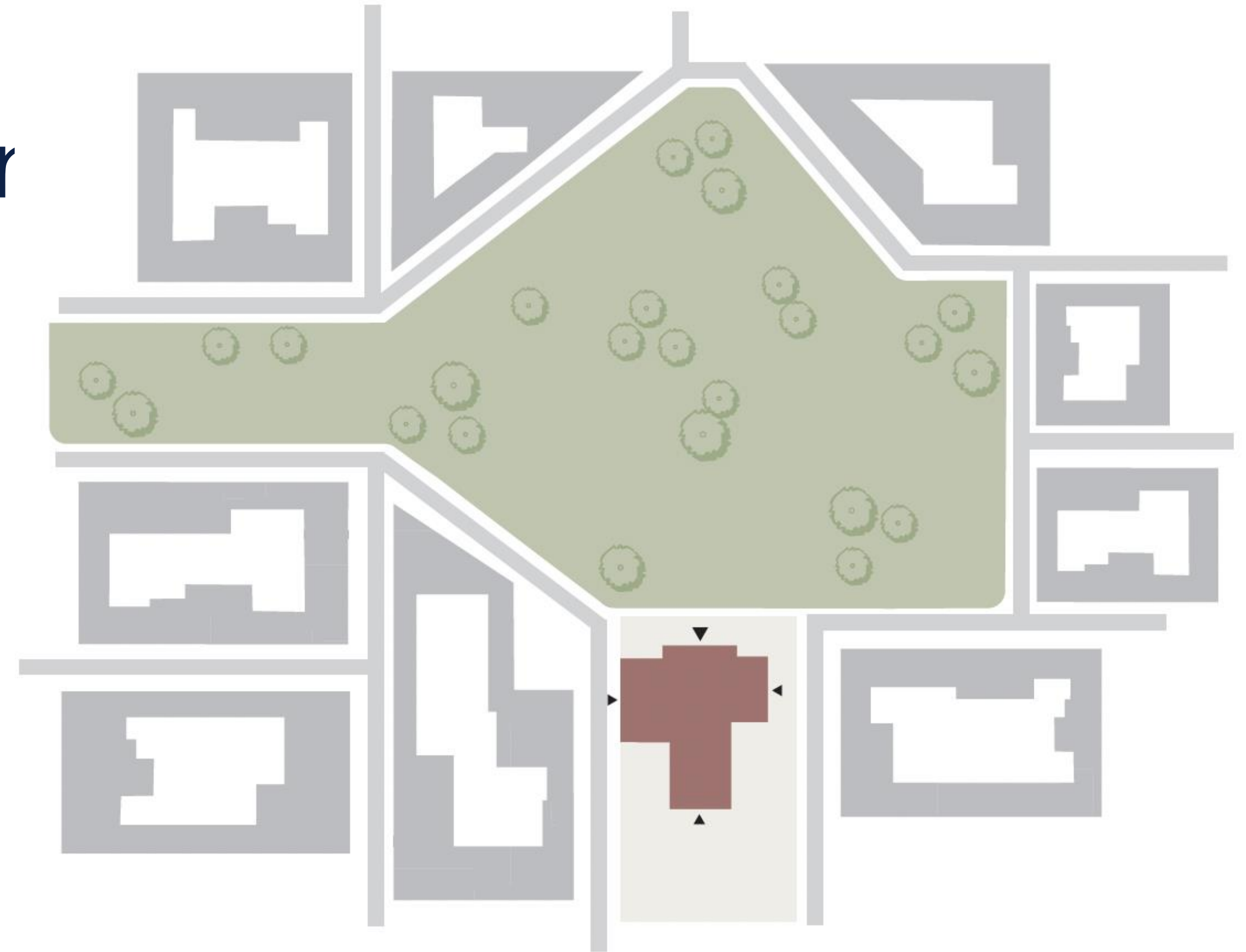
Zorg dat de school herkenbaar is in de wijk. Ze hebben veel buitenruimte nodig rondom. Geef ze een voortuin, zet ze uit de rooilijn en koppel ze aan groene parken. Een school heeft geen achterkanten.

Zet de scholenopgave in om wijken beter te maken

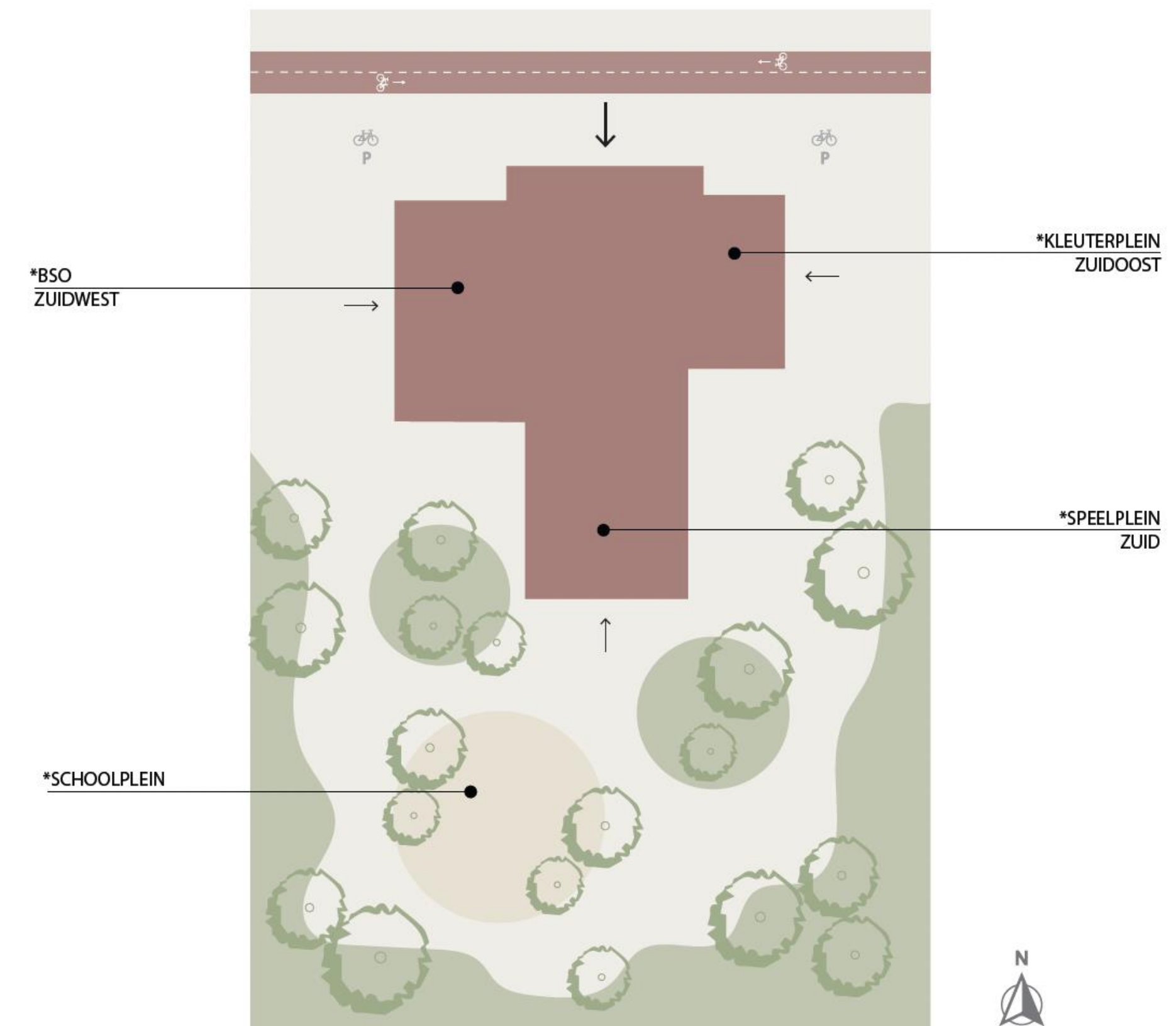
Koppel de scholenopgave aan de ruimtelijke opgave in Groningen.

Scholen geven levendigheid en identiteit aan een wijk.

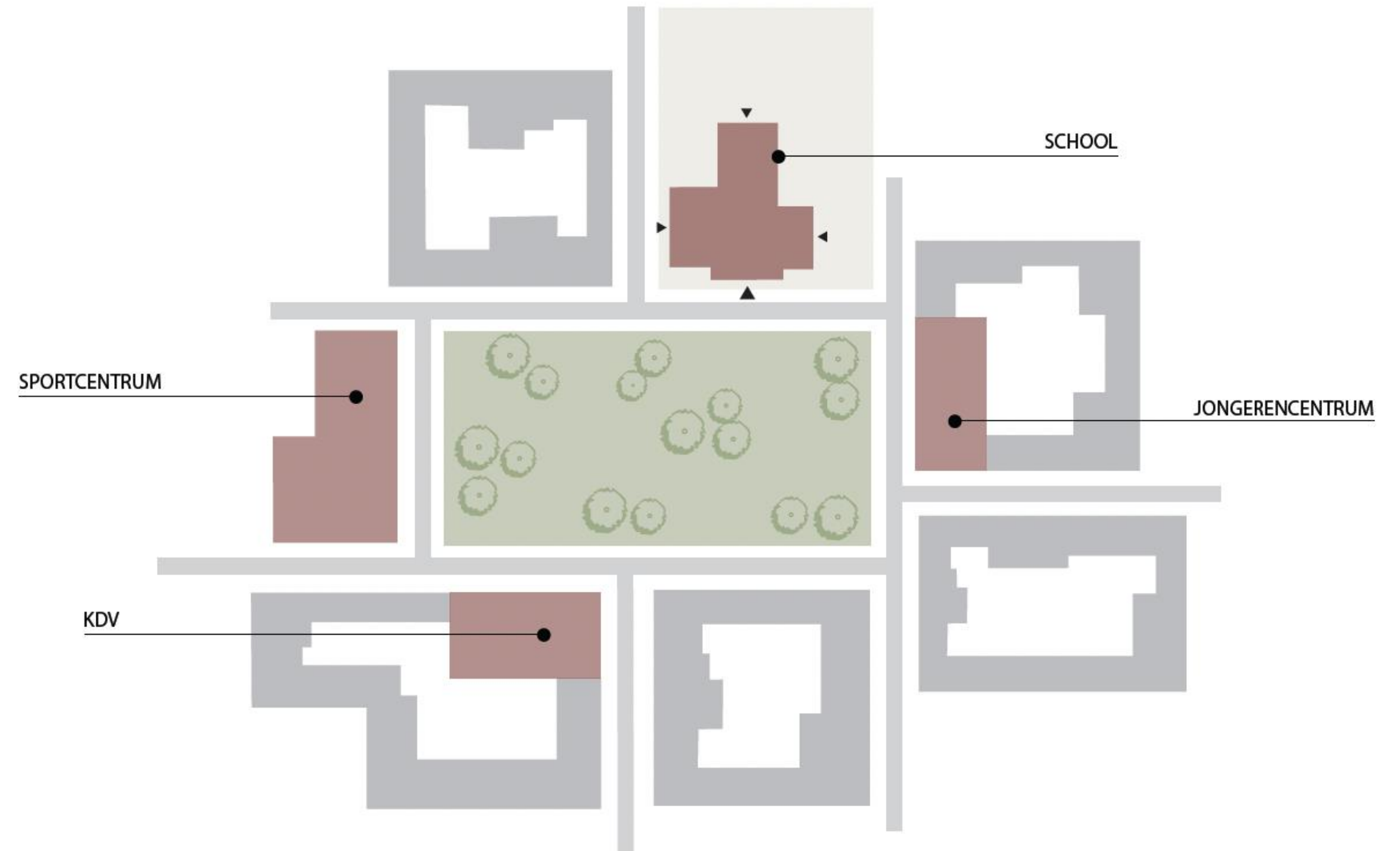
Groene openbare speelpleinen

Maak groene openbare speelplekken rondom scholen.
Plaats deze goed zodat ze ook fietsvrij zijn.

Wijknetwerk voor het kind

Zorg dat de **Verrijkte Schooldag** functioneert als een netwerk in de wijk of rondom een groen plein. Kinderen kunnen veilig en zelfstandig fietsen of lopen tussen de gebouwen.

Groene grote openbare speelpleinen

Maak groene **openbare** schoolpleinen met veel zon. Ook na schooltijd en in het weekend kunnen de kinderen hier spelen.

Het zijn geen eilanden in de wijk, maar ze zijn toegankelijk voor iedereen.

Buiten onderwijs geven

Het is fijn om buiten te zijn en de seizoenen te ervaren. Buiten zijn is gezond.

Zorg er voor dat buiten lesgeven ook mogelijk is.

Zoek naar koppelkansen in programma

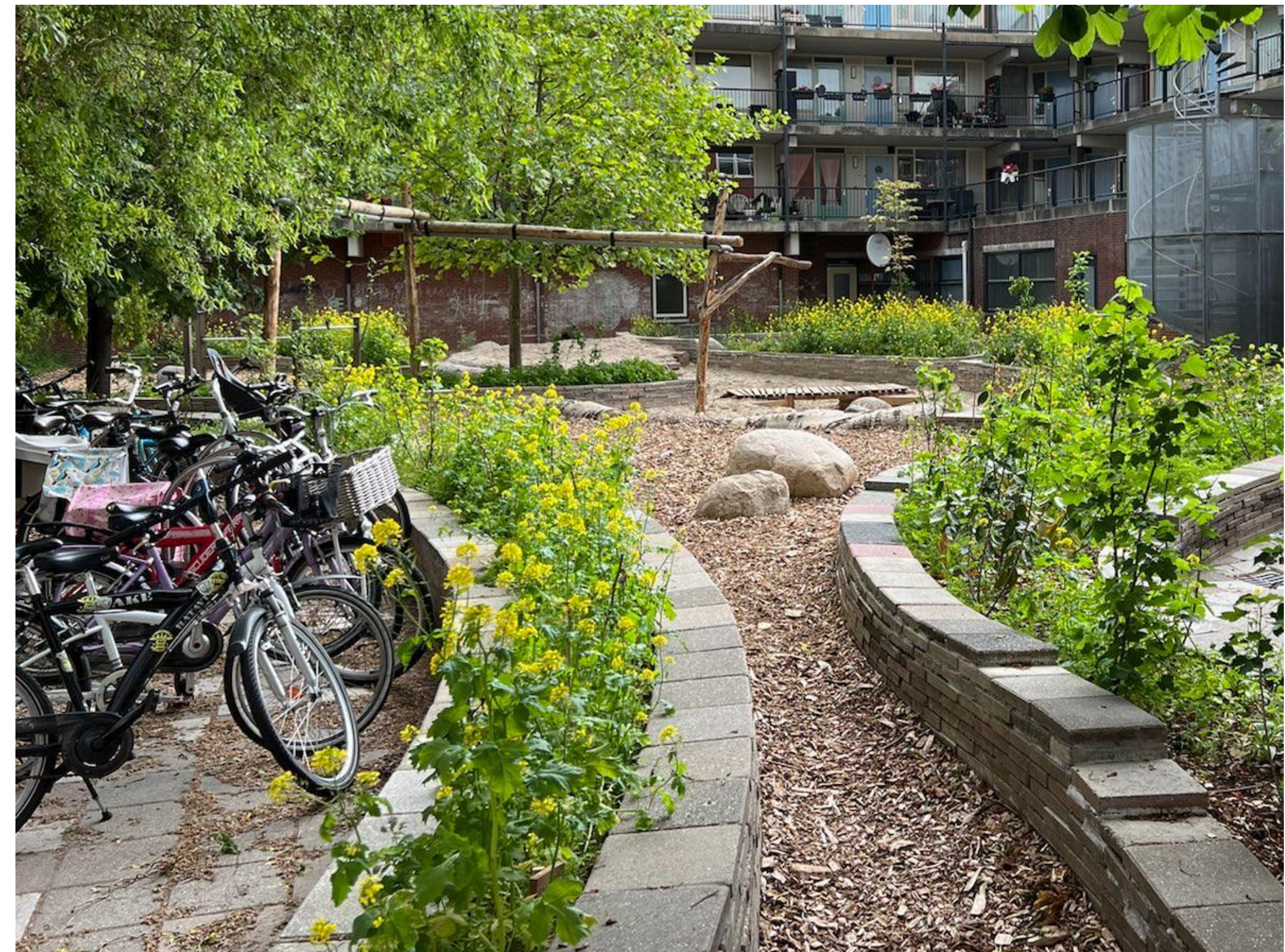
Scholen zijn er voor de wijk en de wijk is er voor de school.

Bijvoorbeeld een vmbo-school leidt fietsenmakers op. Hoe fijn is het als daar banden worden geplakt voor de ouders in de buurt.

Fietsen gaat boven auto

Zorg ervoor dat het fietsparkeren dicht bij de school ligt en de auto verder weg. Samen met veilige fietsroutes zal dit zorgen voor minder halen en brengen met de auto. Hierdoor wordt het nog veiliger rondom school.

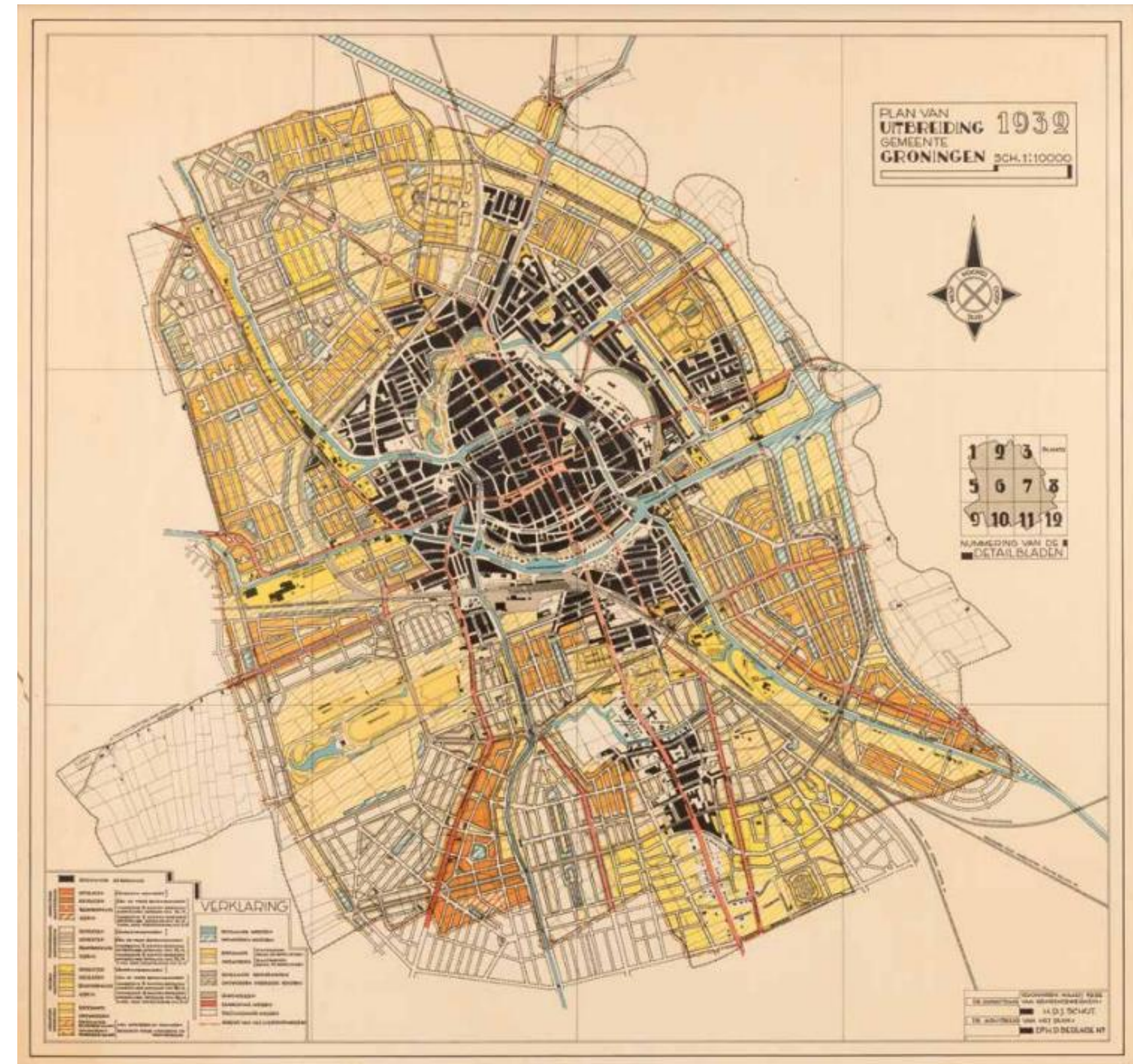

De schaal van de stad (gemeente)

- De beste plek
- Spreiding
- Bereikbaarheid

De beste plek in een voorbeeldige stad

Zorg dat scholen op goede plekken liggen. Neem maatschappelijk vastgoed mee in gebiedsontwikkelingen als belangrijke drager. Zorg bij nieuwbouw en hergebruik dat de locatie goed afgewogen wordt in belang van de school en de stad.

Gebruik de scholenopgave om de stad beter te maken

Vergroen en verlevendig

Groningen door de scholenopgave op schaal van de stad.

Maak gebruik van de koppelkansen waardoor Groningen nog voorbeeldiger

Goede verspreiding VO en VSO

Zorg voor een **ongedeelde stad**.

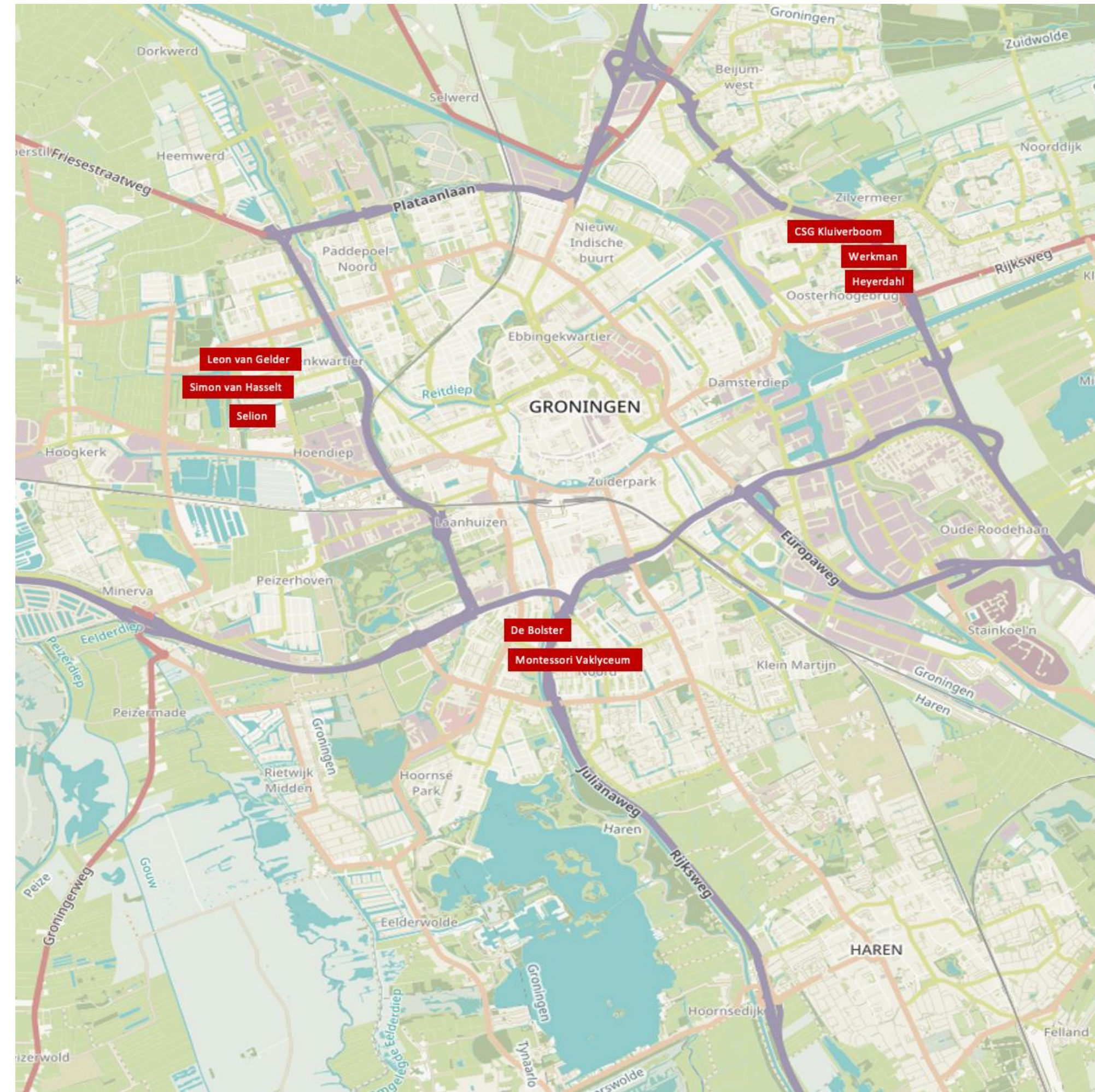
We zien dat de scholen en schooltypen niet overal goed verspreid door de stad liggen.

Vmbo en Praktijk

We zien dat veel vmbo-scholen aan de randen liggen. Is dit wel zo wenselijk, omdat juist bij deze scholen de koppelkansen het grootste zijn?

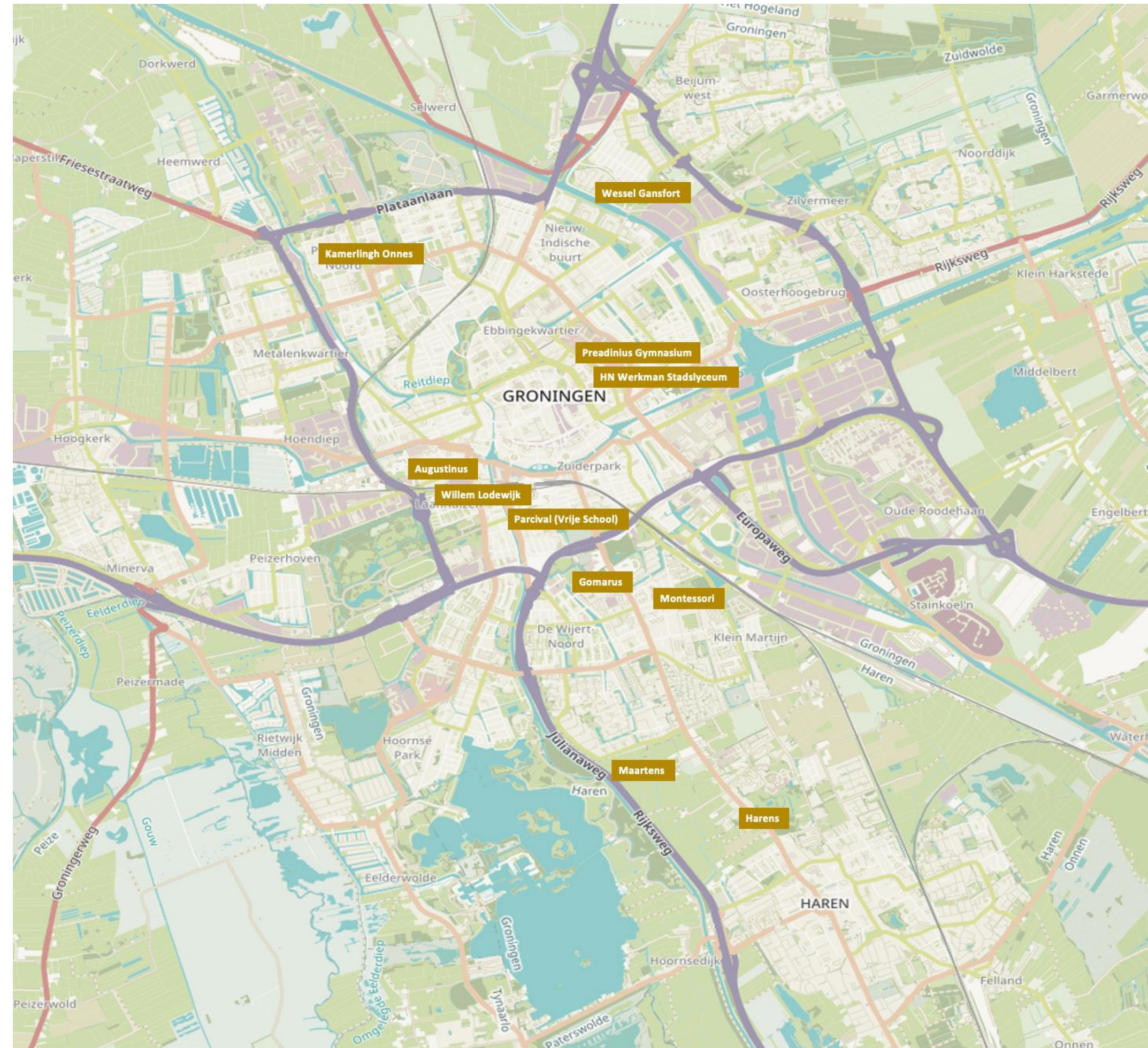
Leerlingen kiezen de school die ze leuk vinden, afstand is geen belemmering. Dit is ook de kans om in andere wijken te komen.

Havo/vwo-scholen

Er zijn twee havo/vwo-scholen in de noordelijke wijken. De rest zit in de binnenstad of de zuidelijke wijken.

Leerlingen kiezen de school die ze leuk vinden, afstand is geen belemmering. Dit is ook de kans om in andere wijken te komen.

Speciaal onderwijs

We zien dat het SO en het VSO vaak op afgelegen plekken liggen, terwijl ze graag juist mee willen doen in de maatschappij.

Ook zien we dat het SBO veel in de zuidelijke wijken zit, terwijl de meeste leerlingen uit de noordelijke wijken komen.

Nabijheid van het basisonderwijs

Elke wijk heeft een basisschool verspreid over de stad.

De basisschool is goed bereikbaar per fiets en lopend. Kinderen kunnen vanaf een jonge leeftijd zelfstandig naar school. Hierdoor worden ze zelfredzaam en het is gezond.

Samenwerking

- Samenwerking locatiekeuzes
- Samenwerking bestuurlijk

Samenwerking locatiekeuze

Beter proces

- Start met Groninger ambities
- Vroege inbreng scholen
- Ruimte voor integraal onderzoek
- Ruimte voor ontwerpend onderzoek
- Meerdere opties per school

Stuur op kwaliteit

- Ontwikkel vanuit kwaliteit ipv landelijke norm (werkt al in Groningen)
- Bouw zo mogelijk voor 100 jaar
- Stel supervisor scholen aan

Bestuurlijke samenwerking

Wat heeft deze stad (gemeente)
nodig?

Wat hebben onze kinderen nodig?

Voorbeelden samenwerking

- Spreiding over stad, aandacht noordzijde
- Schaal school in relatie tot de buurt
- Gebruik Groninger standaard (manifestatie)
- Gezamenlijke opvang krimp en groei in de wijk
- Vergroening

Eindproduct

Eindoplevering

Een boek met alle aanbevelingen, essays en de projecten.

Voor in de agenda (onder voorbehoud):

Boekpresentatie - 20 juni 2025
15.00-17.00

SCHOOL VOORBEELD

Onderzoek naar scholenbouw in Groningen

